

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΞΙΣΜΟ & ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ**

Η γλώσσα διακρίνει τους ανθρώπους ανάλογα με το φύλο τους

Βάσια Τσάμη

Μεταδιδακτορική ερευνήτρια,
Διδάσκουσα Κοινωνιογλωσσολογίας στο Τμήμα
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Νικολέττα Παναγάκη

Υποψήφια διδακτόρισα Κοινωνιογλωσσολογίας
του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου
Πατρών

για τη μελέτη & την αντιμετώπιση
της ακροδεξιάς

1η Ενότητα

Η γλώσσα διακρίνει τους ανθρώπους ανάλογα με το φύλο τους

Τάξεις: Α', Β' και Γ' Γυμνασίου

Διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

Σε αυτή την ενότητα:

Θα δούμε τι είναι ο σεξισμός.

Θα μελετήσουμε γιατί συγκεκριμένες καταλήξεις ονομάτων είναι συνδεδεμένες μόνο με το αρσενικό ή μόνο με το θηλυκό γένος.

Θα συζητήσουμε πώς μέσα από τις εκφράσεις μας παρουσιάζουμε το αρσενικό ως το δυνατότερο προσωπικό γένος.

Θα μάθουμε πώς συγκεκριμένες λέξεις ή εκφράσεις δηλώνουν στοιχεία μειωτικά και υποτιμητικά, κυρίως για το γυναικείο φύλο.

Θα αναλύσουμε τι είδους έμφυλα στερεότυπα και απόψεις δείχνει ο τρόπος που μιλάμε.

Οι ιδέες και οι απόψεις που ενισχύουν τη διάκριση των ατόμων ανάλογα με το φύλο τους ονομάζονται σεξιστικές. Ο σεξισμός είναι ένα είδος ρατσισμού που αναπαράγει στερεότυπα σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τη συμπεριφορά των γυναικών και των ανδρών.

1. Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο:

«Κανένας μαθητής να μη μετακινηθεί αναγκαστικά σε άλλο σχολείο»

Διεκδικούμε έναν εκπαιδευτικό ανά 15 μαθητές στα νηπιαγωγεία και Α΄, Β΄ δημοτικού και έναν προς 20 για τις υπόλοιπες τάξεις.

Διασκευή / Πηγή: Alfavita
(https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/anakoinoseis/325499_kanenas-mathitis-na-mi-metakinithei-anagkastika-se-allo-sholeio)

- α. Το κείμενο αυτό αναφέρεται μόνο σε αγόρια μαθητές ή αναφέρεται και σε αγόρια και σε κορίτσια;
- β. Κατά τη γνώμη σας γιατί δεν γίνεται καμία αναφορά στη λέξη «μαθήτριες»;
- γ. Νομίζετε πως θα ήταν σωστό να αντικαταστήσουμε τη λέξη «μαθητές» με τη λέξη «μαθήτριες» ή να αναφερούμε και τις δύο λέξεις; Γιατί;
- δ. Τι αντιλήψεις νομίζετε ότι δείχνει η παράλειψη του όρου «μαθήτριες»;

2. Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω εκφράσεις και δώστε έμφαση στα επαγγελματικά ονόματα που επιλέγονται:

[1]

ΓΙΑΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΜΑΙΑ; Η ΜΑΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΤΟΚΕΤΟ

[2]

Η γιατρός σάς υποδέχεται στο ιδιωτικό της ιατρείο, σε ένα σύγχρονο και άριστα εξοπλισμένο χώρο που εδρεύει στο κέντρο της Θεσσαλονίκης.

[3]

[4]

[5]

Η δικηγόρος που «συνταξιοδοτήθηκε» στα 33 και γυρνάει όλο τον κόσμο

[6]

Η Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων Νίκη Κεραμέως στην 40ή Γενική Συνέλευση της UNESCO

[7]

Η αρχαιολόγος που ξενάγησε τον Ομπάμα μιλά για τις εντυπώσεις της

[8]

Η βουλευτής Ελ.Μακρή -Θεοδώρου για τις αλλαγές στην παιδεία

[9]

Χρυσή Βιτζιλάκη: Μόλις ανέλαβε η πρώτη γυναίκα πρύτανης του πανεπιστημίου Αιγαίου

- α. Υπογραμμίστε τις λέξεις που δηλώνουν κάποιο επάγγελμα ή ιδιότητα.
- β. Συζητήστε τις καταλήξεις αυτών των λέξεων. Τι γένος δηλώνουν;
- γ. Τι είδους επαγγέλματα έχουν καταλήξεις αρσενικού γένους και τι είδους επαγγέλματα έχουν καταλήξεις θηλυκού γένους;
- δ. Γιατί πιστεύετε ότι γίνεται αυτό; Τι είδους στερεότυπα για τα ανδρικά και τα γυναικεία επαγγέλματα αντανακλώνται σε αυτές τις γλωσσικές επιλογές;

3. Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω εκφράσεις:

[1]

Αντρίκεια λόγια και μόνο αλήθειες από τον Μαρτίνς!

[2]

**Επανδρώνεται με γιατρούς
το Κέντρο Υγείας
Φαρκαδόνας**

[3]

Δες πώς εύχεται στο... γυναικάκι ο Ντέιβιντ Μπέκαμ

[4]

Σε κάποιο σπιτάκι κατοικούσε ένα ανδρόγυνο: Ο Θάνος και η Παγώνα Παγιαυλή.

- α. Οι εκφράσεις αυτές δείχνουν στερεότυπα για τα δύο φύλα; Πού τα εντοπίζετε;
- β. Τι είδους στερεότυπα είναι αυτά;
- γ. Έχετε εντοπίσει άλλες τέτοιες εκφράσεις στις οποίες αναπαράγονται στερεότυπα είτε για τη γυναίκα είτε για τον άντρα; Σκεφτείτε παραδείγματα που:
- δείχνουν την υποδεέστερη θέση της γυναίκας (π.χ. γυναικάκι),
  - δίνουν προτεραιότητα στον άντρα (π.χ. επανδρώνεται, ανδρόγυνο),
  - αποδίδουν συγκεκριμένες συνήθειες ή ιδιότητες σε κάθε φύλο (π.χ. αντρίκεια λόγια).

4. Διαβάστε τους παρακάτω τίτλους διαδικτυακών ειδησεογραφικών άρθρων:

[1]

Αυτή είναι η 17χρονη ξανθιά που έβαλε κάτω τον... Αϊνστάιν

[2]

Η Ζωή ξεσκονίζει τις «δουλειές» της Βουλής

[3]

Η Μισέλ ζηλεύει παθολογικά τον Ομπάμα και... μισεί την Οπρα

[4]

Ο Ολάντ, δύο γυναίκες και τα... μαλλιοτραβήγματα

Τα πάθη του γάλλου προέδρου Φρανσουά Ολάντ - με πρωταγωνιστές τον ίδιο, την "αγριόγατα" νυν σύντροφό του Βαλερί Τριερβελέρ και την "προδομένη" πρώην σύζυγο Σεγκολέν Ρουαγιάλ -, με παρασκήνιο τους διαδρόμους της εξουσίας και φόντο την ερωτική πόλη των Παρισίων.

[5]

Η σύντροφος του Ολάντ με τα 14ποντα τακούνια θάμπωσε τις ΗΠΑ [εικόνες]

- α. Πώς παρουσιάζονται οι γυναίκες και πώς οι άντρες;
β. Τι είδους απόψεις αντανακλώνται στους παραπάνω τίτλους για το γυναικείο φύλο;

5. Διαβάστε τις παρακάτω συνηθισμένες εκφράσεις και εντοπίστε τα στερεότυπα που κρύβουν:

- Το ασθενές φύλο.
- Ο Χ δεν φαίνεται αρκετά άντρας.
- Πώς ντύνεται έτσι, κορίτσι πράμα;
- Οι άντρες δεν κλαίνε.
- Κορίτσι για σπίτι.
- Η γυναίκα δεν πρέπει να προκαλεί.
- Ομολόγησε ότι είναι ομοφυλόφιλος.

6. Οι λέξεις πολλές φορές μπορούν να πληγώσουν.

Χωριστείτε σε τέσσερις ή πέντε ομάδες, σκεφτείτε και καταγράψτε λέξεις ή/και εκφράσεις που σχετίζονται με το φύλο και μπορούν να προσβάλλουν εκείνον/η στον/στην οποίο/α απευθύνονται.

- Υπάρχουν κάποιες μόνο για αγόρια ή μόνο για κορίτσια;
- Ποιες όψεις της προσωπικότητας των αγοριών θίγονται και ποιες των κοριτσιών; Γιατί;

